

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 1. Cvr oremus pro Defunctis. Quaedam de Purgatorio. Quae peccata in eo puniantur. Voces purgantium animarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

CAPUT XIII.
DE OFFICIO DEFUNCTORUM.

§. I.

*Cur oremus pro defunctis. Quædam de Purgatorio. Quæ
peccata in eo puniantur. Voces purgantium
animarum.*

I. **N**ON sine causa mater Ecclesia spiritum habens sponsi & Dei sui, post solemnem officii divini recitationem specialem pro defunctis cursum instituit. Omnes enim filios pari complectens amore, postquam Dei Optimi Maximi erga viventes beneficia debitis gratiarum actionibus diu noctuque celebravit, misericordes oculos ad eos convertens, qui nos præcesserunt cum signo fidei, & dormiunt in somno pacis, eorum etiam spiritus æterno Regi, cui omnia vivunt, devota precum solemnitate commendat. Non omnes Ecclesiæ filii, quibus data potestas est hæredes fieri vitæ æternæ, post ultimam vitæ hujus clausulam transire statim merentur ad patriam. Pauci omnino, quos Deus insigniter prædestinavit, in suavissimo ipsiusmet Dei osculo moriuntur, qui baptismalis innocentie candorem usque ad finem vitæ illibatum conservarunt. Cæteri salvi quidem erunt, sic tamen quasi per ignem. Hanc Catholicam veritatem aptissimo ædificii paradigmate illustrat (a) Apostolus. *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus. Si quis autem superædificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam, uniuscujusque opus manifestum erit: dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur, & unius-*

a. I. Cor. 3. 11.

cujusque opus quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, quod superædificavit, mercedem accipiet: si cuius opus arserit, detrimentum patietur, ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem. Hanc metaphoram communi calculo approbatam de anima fidei, deque igne purgatorio explicant sancti Patres. Fundamentum Ecclesiæ & cuiusque Ecclesiæ filii, Christus est, fidesque viva per charitatem, super quam alii aurum, argentum, & lapides pretiosos, alii vero lignum, fœnum, & stipulam superædificant. Aurum, ait D. (b) Thomas, charitas est; argentum sapientia, & contemplatio, lapides pretiosi sunt aliæ virtutes: è contrario lignum, fœnum, & stipula peccata levia, & venialia sunt, quibus per vanitatis studium inficitur mens. Nec enim de mortalibus hic sermo est, quæ ipsum destruunt vivæ fidei fundamentum. Coacervant in anima sua res cremabiles, inquit (c) Eckbertus Schonaugiæ Monachus, qui se non custodiunt à levioribus culpis, velut est otiosus sermo, risus, & joci, ira, vana lætitia, excessus in cibo, & potu, & hujusmodi quotidiana peccata, quæ capitalia non dicuntur. Hi ligna, fœnum, stipulam aggregant super fundamentum suum, & hæc excoquenda sunt per ignem. Clarius (d) Augustinus, Ligna, fœnum, & stipula non absurdè accipi possunt rerum secularium, quamvis licitè concessarum tales cupiditates, ut amitti sine animi dolore non possint. Cum autem iste dolor urit, si Christus in corde fundamenti locum habet, id est ut ei nihil anteponatur, & malit homo, qui tali dolore uritur, rebus quas ita diligit magis carere quam Christo; per ignem fit salvus. Si autem res hujusmodi temporales, ac sæculares tempore tentationis maluerit tenere quam Christum, eum in fundamento non habuit, quia hæc priori loco habuit, cum in ædificio prius non sit aliquid fundamento. Purgatorium igitur

b D. Thomas *ibid.* c Eckbert *serm.* 9. adv. Catharos. d August. *Ench.* ad Laurent. cap. 68.

ex doctrina Ecclesiæ locus est, in quo animæ temporaria pœna plectuntur, quæ in obitu, nec ob mortalem culpam à Dei gratia, & amore sunt exclusæ, nec aded defæcatæ, ut confestim ad conspectum Domini possint admitti: (e) *nihil enim coinquinatum intrabit in regnum cœlorum.* Eleganter (f) Origenes: Non omnes purgantur eo igne, qui de altari assumitur. Aaron gurgatur illo igne, & Isaias, & qui sunt similes illis. Alii verò, qui non sunt tales, alio igne purgabuntur. Timeo ne illo, de quo scriptum est: *Fluvius ignis curcebat ante ipsum.* Iste ignis non est de altari. Qui de altari est ignis, ignis est Domini, qui autem extra altare est, non est Domini, sed proprius est uniuscuiusque peccantium: de quo scriptum est, (g) *Ambulate in igne vestro, & in flamma, quam accendistis vobis.* Ided illum ignem sapientem vocat (h) Paulinus Nolanus Episcopus, quia id tantum comburet in nobis, quod combustione dignum reperiet.

II. Vacantis operæ fuerit plures congerere rationes, proferre testes, coacervare Scripturas ad hanc veritatem astruendam. Ne tamen hac etiam in parte eruditi lectoris curiositati deesse videar, sanctos Patres & Doctores orthodoxos rem istam petraçtantes in fine capituli indicabo. Sunt autem duo, quæ suppono, & Purgatorium esse, & vivorum suffragia defunctis ad expianda peccata in eo detentis prodesse. Quæ duo fidei documenta cum certissimi sint, transcendendum nobis est per affectum miserationis ad eos, quibus juncti fuimus per humanitatem. Vadam ait (i) Bernardus, in regionem istam, & videbo visionem hanc grandem, quomodo pius pater glorificandos filios in manu tentatoris relinquat; non ad occisionem, sed ad purgationem; non ad iram, sed ad mi-

e Apoc. 2. 1. 27. f Orig. Hom. 9. in Levitic. g Isa. 50. 11. h Paulin. Ep. 9. ad Severum Sulpitium. i Bernard. serm. de quinque negotiationibus.

fericordiam; non ad destructionem, sed ad instructionem: ut jam non sint vasa iræ apta in interitum, sed vasa misericordiæ præparata ad regnum. Surgam ergò in adjutorium illis, interpellabo gemitibus, implorabo suspiriis, orationibus intercedam. Satisfaciam sacrificio singulari, si sorté videat Dominus, & judicet, ut laborem convertat in requiem, miseriam in gloriam, verbera in coronam. His enim, & hujusmodi officiis potest eorum pœnitentia refecari, finiri labor, destrui pœna. Hac tanti viri exhortatione animati percurramus & nos regionem istam, videamus quid fiat in ea: qualiter benignus pater filios examinat, sicut examinatur argentum: ducit per ignem & aquam, ut educat in refrigerium.

METRUM XXVII.

Vos avernales lacus, stygisque squalentes specus,
 Tanari tristes hiatus, ac inamœnum chaos,
 Vos gementum dira regna, Ditis obscure domus,
 Semper orbis orbis, infames paludes tartari,
 Igneis quæ fluctibus manes rotatis noxios:
 Vos sorores dissolutis concita serpentibus,
 Quæ cruentis fœda pœnis vindicatis crimina:
 Vos furoris administri, queis severa Numinis
 Conterit reos manus, sevisque castigat modis:
 Si quid in surdo igne voces prævalent viventium,
 Huc adeste, & immitis pandite citò portas stygis.
 Pandite horrendos sinus, liceatque mœstifica obstitum
 Noctem ditem cernere: liceat lacunas sulphure,
 Fœtidaque pice plenas intueri: ubi vindex
 Pœna justè noxiorum sævit in præcordiis.

III. (k) Cruciantur nimirum animæ Deo dilectæ, ita exigente justitia, immanissimis tormentorum generibus, donec culpas eluant, quæ tametsi veniales, culpæ tamen sunt. Noctem illarum tenebrosus turbo

k Job. 3. 5. 6.

possidet, non computatur in diebus anni, nec numeratur in mensibus: obscurant eam tenebræ, & umbra mortis, occupat eam caligo, & involvitur amaritudine. Et quod omnium malorum supremum est, projectæ sunt interim à facie Dei, ab ejus felicissima visione ad tempus exclusæ. *In momento indignationis*, dicit Dominus per (l) Isaiam, *abscondi faciem meam parumper à te, paupercula, tempestate convulsa, absque ulla consolatione*. Quale enim gaudium illis erit, qui lumen cœli non vident, qui dulcissima increatæ lucis claritate non fruuntur? (m) *Obsecro ut videam faciem Regis*, dicebat ille sanctissimi patris degener filius. Idè tot pœnis cruciatæ clamant ab imis tormentorum sedibus, si fortè sit aliquis cujus viscera acerbissimis fratrum querelis moveantur, qui considerans contritionem filiaæ populi sui audiat ploratum, & ululatum multum, atque infixis in limo profundi manum porrigat adjutricem. (n) Penetrabo igitur omnes inferiores partes terræ, & inspiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes in Domino. Descendam vivens in infernum, & videbo utrum clamor, qui venit ad me, verus sit, an non est ita, ut sciam. Videbo, inquam, utrum cuncta prospera sint erga fratres meos, ut possim renunciare quid agatur. Benè est. Jam veni, & vidi. Mirum quantum exclament afflictæ animæ omnium pœnarum generibus laceratæ. Misere mini mei, misere mini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me. Gravavit me iniquitas mea, & ab angustia mea avolare non possum. Sagittæ Domini intra me sunt, quarum indignatio ebibit spiritum meum. In me transferunt iræ ejus, & terrores ejus conturbaverunt me. Omnes fluctus suos induxit super me, afflictæ sum, & humiliata nimis, quoniam comprehenderunt me mala, quorum non est numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui ut viderem. Dæmones me calum-

l Isai. 54. 8. 11. m 2. Reg. 14. 32. n Eccli. 24. 45.

niantur, & frendent adversum me: nunc impropere scelera, ad quæ falsis adulationibus pertraxerunt. Omnes amici mei dereliquerunt me, & non est auxilium mihi in me, nam & necessarii quoque mei recesserunt à me. Verumtamen non contradico sermonibus Sancti, sed hæc mihi consolatio, ut affligens me dolore non parcat: nec enim inde exibo, donec solvam universum debitum usque ad novissimum quadrantem. Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei, donec judicet causam meam, & faciat iudicium meum, educet me in lucem, videbo iustitiam eius. Sed vos qui vivitis, qui superstites estis, adjuvate infirmitatem nostram, onera nostra portate; non enim opus est sanis medico, sed malè habentibus. Non exurimur in ea flamma, in qua dives cruciatur: ignis noster refrigerium admittit, & aquis vestris extingui potest. Sic animæ in Purgatorio constitutæ, & suam deplorant miseriam, & nostram implorant misericordiam, quatenus suffragiis nostris adiutæ ad patriam supernæ beatitudinis quantocyus introducantur.

§. II.

Quot, & quibus operibus animabus defunctorum suffragari possimus. Officium pro defunctis quam antiqua sit institutio. Cur certi quidam dies sacris pro mortuis offerendis tribuantur.

I. **S**unt autem quatuor bonorum genera, quibus potest viventium charitas animabus in Purgatorio decedentis suffragari. Nimirum eleemosynæ, jejunia, & alia quælibet opera pœnalia, orationes, & sacrosanctum Missæ sacrificium. De primis scriptum est, (a) *Panem tuum, & vinum tuum super sepulturam iusti constitue.* De secundis refert (b) Beda testimonium An-

a Tob. 4. 18. b Beda lib. 5. Hist. cap. 12.